

Täysistunto

Perjantai 7.2.2025 klo 13.00—13.29

17. Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2023

Kertomus K 19/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 25/2024 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 25/2024 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Keskustelu. Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.04 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen talousvaliokunnan yksimielisen mietinnön eduskunnan pankkivaltuuston vuoden 2023 kertomuksesta.

Kertomus käsittelee laajasti Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan toimintaa. Vuonna 2023 taloudelliseen toimintaympäristöön liittyi paljon epävarmuuksia, joiden taustalla ovat useat kriisit ja geopolittiset jännitteet. Valtioiden väliset konfliktit, kauppasodat ja poliittiset erimielisyydet aiheuttivat häiriöitä kansainvälisessä kaupassa sekä rahoitus- ja energiamarkkinoilla. Euroopassa erityisesti Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama huoli energian riittävydestä aiheutti kustannusten nousua ja piti euroalueen inflaatiota korkealla tasolla.

Euroopan keskuspankki jatkoi vuonna 2022 aloittamiaan koronnostoja inflaation hillitsemiseksi, minkä seurauksena rahoitusolot kiristyivät euroalueella eritahtisesti, Suomessa monia muita maita nopeammin. Erityisesti vanhoista asuntolainoista ja siten koko asuntolainakannasta maksettava keskiporko nousi Suomessa selvästi enemmän kuin euroalueella keskimäärin.

Pankkivaltuuston kertomuksen mukaan suomalaiset kotitaloudet selviytyivät korkojen nousun aiheuttamista lisääntyneistä lainakustannuksista melko hyvin. Tähän vaikuttivat kohtuullinen työllisyys- ja tulokehitys sekä kotitalouksien säästöt. Toisaalta kun korkotaso laskee, se vaikuttaa ensin vaihtuvakorkoisten lainojen lainanhoitokuluihin, jolloin suomalaisten asuntovelallisten kotitalouksien korkomenot myös laskevat nopeammin kuin muualla.

EKP:n kiristynyt rahapolitiikka alensi Suomen inflaatiota monia muita euroalueen maita nopeammin. Tämä johtuu osaksi siitä, että Suomen teollisuustuotanto ja rakentaminen, jotka ovat varsin herkkiä korkotason muutoksille, tuottavat keskimääristä suuremman osuuden talouden arvonlisäyksestä. Toisaalta palveluinflaatio on ohjauskoron nostoista huolimatta pysynyt euroalueella suhteellisen korkeana, ja palveluiden osuus arvonlisäyksestä on Suomessa vähäisempi kuin euroalueella keskimäärin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2025 vp

Suomen inflaatiotason näkökulmasta EKP:n tiukka rahapolitiikka on ollut tarpeettomankin kireää. Tuotanto supistui Suomessa kertomusvuonna 1,2 prosenttia, ja supistuminen on jatkunut sen jälkeenkin. Tämä on Suomen talouden kasvun näkökulmasta huoletuttavaa. Suomen tulee pyrkiä pitämään julkinen talous kestävällä pohjalla siksikin, että sillä olisi yhteisen rahapolitiikan oloissa liikkumatilaa tasoittaa suhdannekehitystä kansallisella finanssipolitiikalla.

Kysyntäinflaation taustalla voi olla paitsi lisääntyneen kokonaiskysynnän vuoksi nousut hintataso myös tarjontasokki, kuten esimerkiksi energian tarjonnan niukkuudesta seurannut hintojen nousu. Valiokunta toteaa, että tämänkaltaisten tarjontasokkien lisääntyminen tulevaisuudessa on muun muassa monimutkaisten toimitusketjujen ja kiristyneen maailmanpoliittisen tilanteen vuoksi yhä todennäköisempää. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että ainut keskuspankkien käytettävissä oleva keino sekä lisääntyneen kysynnän että tarjontasokkien aiheuttaman inflaation hillitsemiseksi erilaisissa tilanteissa on ollut rahapolitiikan kiristäminen. Valiokunta pitää tärkeänä, että keskustelua inflaationhallinnan työkalujen monipuolistamisesta jatketaan.

Suomen ja euroalueen suurimmat riskit liittyvät vallitsevaan maailmanpoliittiseen tilanteeseen. Koska reaali talous ja rahoitusmarkkinat ovat maailmanlaajuisesti varsin integroituneet, muualla syntyvät sokit heijastuvat myös euroalueelle ja Suomeen. Erityisesti Lähi-idän tilanteeseen, Venäjän hyökkäyssotaan ja Yhdysvaltain hallinnon suunnittelemiin kauppapoliittisiin toimiin sekä finanssialan sääntelyyn ja verojen keventämiseen liittyvät riskit voivat näkyä Euroopassa korkeana inflaationa ja ennakoituakin heikompana talouskasvuna. Myös erilaisten hybridi- ja kyberhyökkäysten todennäköisyys kasvaa. Kyberhyökkäykset julkisia toimijoita ja myös pankkeja kohtaan ovat viime aikoina selvästi yleistyneet. Talousvaliokunta on kiinnittänyt asiaan vakavaa huomiota ja järjesti tänä syksynä kuulemistilaisuuden suomalaisiin pankkeihin kohdistuvista kyberhyökkäyksistä. Myös lisääntyneet uusien teknologioiden avulla toteutetut pankkihuujaukset ja niiden yritykset haastavat pankkien ja muiden finanssialan toimijoiden digitaalisia järjestelmiä ja edellyttävät myös asiakkailta entistä suurempaa valvotun varallisuuden ylläpitämistä.

Talousvaliokunta korostaa, että Suomen talouden ja rahoitusmarkkinoiden haavoittuvuuksien tunnistaminen ja niihin liittyviin erilaisiin riskeihin ja häiriöihin varautuminen on vallitsevassa tilanteessa tärkeää. Varautuminen edellyttää erityisesti kyberturvallisuudesta huolehtimista mutta myös yleisen huoltovarmuuden vahvaa ylläpitämistä.

Uudessa ja entistä haastavammissa tilanteissa tulisi selvittää myös edellytyksiä finanssialan toimijoiden välisen tiedonvaihdon parantamiseen siten, että ne voivat lainsäädännön puitteissa informoida toisiaan ja tehdä yhteistyötä esimerkiksi kyberhyökkäysten ja pankkihuujauksien torjumiseksi. On myös olennaista varmistaa, että viranomaisten ja finanssialan toimijoiden mahdollisuudet vaihtaa tietoa ja toimia yhteistyössä ovat samalla tasolla kuin muissa Pohjoismaissa ja tärkeimmissä verrokkimaissa.

Valiokunta kiinnittää huomiota rahanpesusääntelyn ajantasaisuuteen ja toimeenpanoon sekä erityisesti Venäjälle hyökkäyssodan vuoksi asetettujen talouspakotteiden tehokkaaseen valvontaan. Pakotteiden kiertämisen estämiseksi olennaista on, että pakotteiden valvonta eri maissa on tehokasta ja yhdenmukaista. Tältä osin keskeisessä roolissa ovat OECD:n alaisuudessa toimivan hallitustenvälisen toimintaryhmän — Financial Action Task Force on Money Laundering, FATF — suositukset ja niiden yhdenmukaisen noudattamisen varmistaminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2025 vp

Vuoden 2023 pankkivaltuuston kertomuksessa kehoitetaan Finanssivalvontaa edelleen varmistamaan käytettävissä olevin keinoin, että peruspankkipalvelut turvataan ja että myös ne asiakkaat, jotka eivät käytä digitaalisia palveluja, pystyvät hoitamaan pankkiasiointinsa kohtuullisin kustannuksin.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että peruspankkipalvelujen saatavuutta, riittävyyttä ja toteutumista kansalaisten näkökulmasta yhdenvertaisella tavalla seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että valtiovarainministeriö on käynnistänyt peruspankkipalveluita koskevan sääntelyn kartoittamisen osana laajempaa luottolaitoslain muutostarpeiden arviointia. On huolehdittava siitä, että arviointityö etenee suunnitellusti ja että peruspankkipalvelujen tarjontaa ja hinnoittelua sekä niihin liittyviä kehitystarpeita arvioidaan keskeisenä osana luottolaitosten toimintaa.

Talouden tilanne ja kyky torjua erilaisia taloudellisia sokkeja sekä Euroopassa että Suomessa riippuvat olennaisesti talouden kasvun, kilpailukyvyn ja tuottavuuden kehityksestä. Tällä hetkellä talouskasvu on Euroopassa huomattavasti hitaampaa kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa. Suomen talouden osalta keskeisiä haasteita ovat julkisen talouden heikko tilanne sekä talouskasvun haasteet. Valiokunta korostaa vahvan julkisen talouden keskeistä merkitystä, kun on tarve tasoittaa kansallisella finanssipolitiikalla yhteisen rahapolitiikan vaikutuksia tai kun varaudutaan erilaisiin talouden tai rahoitusmarkkinoiden häiriöihin.

Syksyllä julkaistussa Draghin kilpailukykyraportissa kiinnitetään erityistä huomiota Euroopan talouden heikkoon tuottavuuteen, joka osaltaan heikentää Euroopan mahdollisuuksia torjua esimerkiksi inflaatiota ja sen haitallisia vaikutuksia. Euroopassa ja Suomessa tarvitaankin pitkäjänteistä tuottavuuskasvua tukevaa ja kestävään talouskasvuun tähtäävää politiikkaa, mikä edellyttää panostuksia muun muassa sisämarkkinoiden nykyistä parempaan toimivuuteen sekä pääomamarkkinaunionin edistämiseen — joka kulkee nykyään nimellä säästö- ja investointiunioni.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen johdosta.

Tähän kertomukseen sisältyy tietysti valtava määrä muitakin asioita, mutta tässä tiivistelmä. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

13.12 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Sakari Puisto kuvasi hyvin tätä tilannetta, mikä meidän taloudessa on ollut, minkälaisessa ympäristössä olemme eläneet, ja hän kävi läpi sitä, mitä on tapahtunut menneinä vuosina ja mitä toimenpiteitä tämän parissa on tehty — myös sitä inflaatiokehitystä ja niitä toimia, joita inflaation hillitsemiseksi tehtiin, ja myös sen, miten yhteisessä talouspolitiikassa, missä on paljon hyvää ja kannatettavaa, on myös aika ajoin niitä haasteellisia tilanteita kuten se, minkä edustaja, puheenjohtaja Puisto toi esille, että esimerkiksi EKP:n talouspolitiikka oli meidän näkökulmasta tarpeettoman kireää liiallisen pitkään, ja se tietyllä tavalla näkyi meillä.

Helsingin Sanomat eilen kuvasi meidän taloustilannetta — taisi otsikoida laajan artikkelinsa suurin piirtein jotenkin, että "nyt liikaa synkistellään" — ja kun tätä uutista luki, niin siinä tuli paljon kyllä myönteisiäkin asioita esille. Maamme talous siis osoittaa nyt jo elpymisen merkkejä, vaikka yleinen ilmapiiri on yhä aika lailla synkkä. Lehdessä asiantuntijat kommentoivat ja toivat esille faktoja, jotka kertovat, että suhdannekäänne on jo käyn-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2025 vp

nissä. Ja niin kuin tässäkin salissa usein on käyty keskustelua siitä, että kenen ansiota jokin on, niin itse ajattelen niin, että ei huono suhdanne ole hallituksen syytä, mutta toisaalta en ole nyt ottamassa myöskään hallitukselle pisteitä siitä, että suhdanteessa on näkyvissä käännettä parempaan, mutta siten se tulee vaikuttamaan, että nämä toimet, joita esimerkiksi pääministeri Petteri Orpon hallitus on nyt tehnyt, tulevat suhdanteen kääntyessä parempaan vaikuttamaan todennäköisesti myös talouteen, talouskasvuun, työllisyyteen.

Asiantuntijat toivat esille, että maamme talouskasvu on alkanut. Bruttokansantuote itse asiassa kasvoi viime vuonna jokaisella vuosineljänneksellä edelliseen neljännekseen verrattuna, ja lisäksi heinä—syyskuussa myös vuoden takaiseen verrattuna. Myös tilausten määrä ja investoinnit ovat kääntymässä kasvuun. Meillä on hyviä tulostietoja esimerkiksi Nokialta, hissiyhtiö Koneelta ja Wärtsilältä, joka esimerkiksi kertoi viime vuoden tilauskertymän ja tilauskannan olleen jopa ennätysmäinen. Näkymien kirkastumisesta kertovat myös esimerkiksi eri luottamusindikaattorit.

Myös vienti on kääntymässä kasvuun. Vienti kääntyi kasvuun jo viime vuonna ja itse asiassa jopa odotuksia vahvemmin. Viennin elpymisen taustalla on palveluiden viennin reipas kasvu, mutta myös tavaravienti on alkanut osoittaa elpymisen merkkejä nyt viime vuoden lopulla. Ja vaikka meidän maamme talous ja vienti kärsivät Saksan talouden heikoudesta, niin ainakin tällä hetkellä näyttää siltä, että me olemme jonkin verran pystyneet hyötymään Yhdysvaltain talouden vahvasta kasvusta.

No sitten neljäntenä myönteisenä signaalina esille nostettiin korkojen laskun vaikutukset, jotka tulevat vahvistumaan tänä vuonna. Reilussa vuodessa euribor on laskenut jo puolitoista prosenttiyksikköä, eli noin 4 prosentista 2,35 prosenttiin, ja myös viestit kertovat, että kiinnostus lainanottoon, esimerkiksi asuntokauppaa ajatellen, on nyt kasvamassa. Myös kuluttajien ostovoima on kääntynyt kasvuun. Hyvä merkki on, että suomalaisten reaali-palkat ovat kääntyneet kasvuun. Viime vuoden lopulla ne nousivat 1,8 prosenttia, ja tämä tarkoittaa työssäkäyvien ostovoiman kääntymistä nyt paremmaksi.

Tyyneyden rukouksessa todetaan, että anna meille tyyneyttä hyväksyä se, mitä emme voi muuttaa, ja rohkeutta muuttaa niitä asioita, joita voimme, ja toisaalta viisautta sitten erottaa nämä kaksi toisistaan.

Haluan tähän puheenvuoroni loppuun oikeastaan nostaa esille, että meillä on paljon sellaisia asioita, joita meidän on vaikea tällä hetkellä ennakoida, joihin emme voi itse suoraan vaikuttaa: Esimerkiksi siihen, mikä on Yhdysvaltain talouspolitiikan ja toimien tulevaisuus, mitä presidentti Trump tulee tekemään, miten ne teot säteilevät Eurooppaan, miten ne vaikuttavat esimerkiksi meille. Tai mitä Venäjä tulee jatkossa tekemään, kuinka pitkään Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu ja Venäjän aggressiot muuta länsimaailmaa vastaan. Tai sitten jo edellä esille nostamani Saksan tilanne, joka on merkittävä kyllä meidän talouskehityksenkin näkökulmasta. Nämä ovat asioita, jotka ovat niitä, joihin me emme pysty kovinkaan paljon itse vaikuttamaan — osittain kyllä Euroopan unionin jäsenenä toki hyvillä suhteilla eri suuntiin. Ja sitten on asioita, joihin toki voimme Suomessa itse vaikuttaa, ja ainakin itse hivenen huolestuneena olen tänäänkin seurannut uutisia, jotka kertovat esimerkiksi laajenevista lakoista ja haluista tehdä nyt toimenpiteitä, jotka tulevat vaikeuttamaan esimerkiksi meidän teollisuuden jo muuten vaikeaa tilannetta tai rakentamisalaa tai muuta. Toivotaan, että näissä löytyy malttia ja ratkaisuhalukkuutta puolin ja toisin, niin että yhdessä huolehdimme, että taloutemme nykyinen hyvä käänne tulee vahvistumaan. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

13.19 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Sopii kiittää pankkivaltuustoa hyvästä kertomuksesta ja talousvaliokuntaa ja talousvaliokunnan puheenjohtajaa oikein hyvästä mietinnöstä ja sen esittelystä. Kun sitä mietintöä katsoo läpi, niin hyvin pitkälti voi yhtyä niihin huomioihin tämän meidän taloudellisen toimintaympäristön osalta.

Jos ensin katsotaan tätä rahapolitiikan kokonaisuutta, niin tilannehan todella oli se, että Euroopan keskuspankin toimenpiteet, joilla pyrittiin inflaatiokehitystä hidastamaan, iskiivät Suomen talouteen huomattavasti nopeammin kuin moneen muuhun, ja tähän johtuu siitä yksinkertaisesta syystä, että meillä pitkälti asuntolainakanta on vaihtuvakorkoisissa veloissa, ja siitä syystä koronnostot näkyvät meillä aina nopeammin kuin ne näkyvät muissa maissa.

No toisaalta totta kai kääntäen sitten se hyvä puoli on se, että kun mennään toiseen suuntaan, niin koronlaskut myös näkyvät Suomessa huomattavasti nopeammin kuin monessa muussa maassa tästä samaisesta syystä johtuen, koska meillä suurin osa asuntolainakanasta todella on vaihtuvakorkoisissa lainoissa, ja se myönteinen kehitys on kyllä näkynyt Suomessa siinä, että nimenomaan kuluttajien ostovoima on lähtenyt parantumaan. Se on parantunut totta kai eniten siitä syystä, että vuonna 24 myös meidän välillisiä verojamme, eli työvoiman sivukuluja, sosiaaliturvamaksuja, laskettiin, ja toisaalta sitten kun korot ovat lähteneet laskuun, niin kuluttajilla on ollut enemmän rahaa käytettävissä.

Mutta siitä huolimatta, että tässä on ollut tätä myönteistä kehitystä, on kuluttajien ja yritysten luottamus tulevaan edelleen alhaisemmalla tasolla kuin sen pitäisi olla, jotta saisimme talouden pyörät pyörimään, ja senpä takia olisi entisestään tärkeää tässä keväällä pureutua, kun kaikki kissojen ja koirien kanssa etsimme niitä toimenpiteitä, joilla talouskasvua voitaisiin saada käyntiin, juuri tähän kysymykseen, millä keinoilla pystymme vahvistamaan kuluttajien ja yritysten luottamusta tulevaan.

Tiedämme, että maailma ympärillämme on hyvin sumuinen. Emme tiedä, mitä rapakon takana keksitään, mitä Keski-Euroopassa tulee tapahtumaan ja miten muut tapahtumat maailmalla vaikuttavat, mutta se, mihin me voimme vaikuttaa, on todella se, että huomioisimme tämän kuluttajien ja yritysten luottamuksen ja sen nostamisen nyt tärkeimpänä keinona tässä talouskasvun synnyttämisessä. Senpä takia ajattelen niin, että kun tämä kevät on varmaan solkenaan täynnä erilaisia avauksia, joilla pyritään esimerkiksi verotusta alentamalla saamaan taloudellista kasvua aikaiseksi, niin muistettaisiin näissä puheissa se, että nyt pitää olla tavallisten ihmisten vuoro, jos ja kun veroja pystytään alentamaan, siitäkin syystä, että tänä vuonnahan on itse asiassa se tilanne, että kymmeneen vuoteen tavallisten suomalaisten verorasitus on korkeimmalla tasolla. Kyllä meidän pitää tätä pystyä alentamaan, eli nyt pitää olla veronalennuksissa tavallisten suomalaisten vuoro.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

13.22 Ben Zyskiewicz kok: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ensin pari huomiota yleiseen talouteen liittyen. Kiinnitin huomiota aivan samaan Helsingin Sanomien artikkeliin kuin edellä edustaja Heinonen. Otsikko on tosiaan "Liika synkistely uhkaa taloutta", ja väliotsikkoja ovat "Talous kasvaa jo", "Tilauksia tulee ja investointeja tehdään", "Vienti kääntyi kasvuun", "Korkojen laskun vaikutukset vahvistuvat tänä vuonna", "Kuluttajien ostovoima kasvaa jo" ja "Voiko jokin mennään vielä pieleen?". Kuten me tiedetään, talous on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2025 vp

myös psykologiaa, ja toivon, että nämä myönteiset näkymät ja osin jo tapahtunut myönteinen kehitys Suomen taloudessa vahvistaisivat kuluttajien luottamusta ja vahvistaisivat yritysten uskoa tulevaan ja nämä vahvistumiset itsessään aikaansaisivat käyttäytymismuutoksia: kuluttamista, investointeja, yrittäjyyttä, jotka edelleen toimivat myönteisesti Suomen taloudessa. On myös paljon tummia pilviä, ennen kaikkea maailmalla. Presidentti Donald Trump puhuu aivan levottomia, esimerkiksi Grönlannista ja viimeksi Gazasta, ja samaan aikaan hän vakuuttaa, että Euroopassa ja Yhdysvaltain kaupassa tullaan ottamaan käyttöön tullee, jotka eivät vaikuta myönteisesti, eivät Euroopan eivätkä Suomen talouteen. Kotimaisia mahdollisia haittoja syntyy luonnollisesti, eikä pelkästään mahdollisia, vaan haittoja syntyy laajenevista lakoista, ja toivon todella, että työmarkkinoilla löydetään sopu mieluummin aikaisemmin kuin myöhemmin.

Toisena asiana tämän yleisen talouspuheen lisäksi kiinnitän huomiota asiaan, joka on ollut esillä pankkivaltuustossa ja Fivassa, näihin kansalaisiin kohdistuviin huijauksiin: ovatko pankit tehneet riittävästi pystyäkseen niitä estämään tai ainakin estämään rahan kuluttamisen huijatun tililtä edelleen huijareiden tileille. Minusta vaikuttaa siltä, että Suomessa eräiden tietosuojataalebanien ylikireät tulkinnat estävät tehokasta toimintaa näiden huijauksen estämiseksi ja niiden rahavirtojen katkaisemiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Aikataulusyistä tiedustelen edustaja Lohelta: aiotteko puhua pikemminkin lyhyesti vai pitkästi? [Markus Lohi: Lyhyesti ja asiaa!] — Olkaa hyvä.

13.26 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää talousvaliokuntaa hyvästä mietinnöstä.

Yksi otsikko tässä mietinnössä on "tulevaisuuden haasteet finanssipolitiikassa ja rahapolitiikassa", ja haluan tästä nostaa esille asioita, jotka tulivat myös valtiovarainvaliokunnan tämän vuoden budjettikäsittelyn yhteydessä esille asiantuntijakuulemisessa. Nimittäin tälle vuodelle kaikki ennustelaitoksethan ennustavat talouskasvua noin 1—1,7 prosenttia — haarukka on sillä välillä — ja me tietenkin toivomme kaikki, että näin tulisi tapahtumaan. Suomi ei tule nousemaan tästä talouden lamasta verotusta kiristämällä tai leikkaamalla. Niitäkin tarvitaan, mutta me tarvitsemme ennen kaikkea talouskasvua.

Ja miksi nostan tämän esille? Sen takia, että meillä on olemassa kuitenkin, ihan niin kuin edustaja Zyskowiec edellä totesi, myös harmaita pilviä, jotka vähän uhkaavat tätä orastavaa talouskasvua, ja me toivomme, että ne eivät toteudu. Yksi niistä liittyy tähän tunnelmaan — talous on myös psykologiaa: meillä ei ole vielä riittävästi yritysten ja yksityisten kuluttajien luottamus palautunut tulevaisuuteen oman talouden osalta. Kun meidän talouskasvun ennusteet lähtevät siitä, että se perustuu yksityisen kulutuskysynnän parantamiseen, niin että kun korot laskevat ja palkkakehitys on inflaatiota parempaa, niin meidän kulutuskysyntä nousisi, ei niinkään vienti kasvaisi. Tähän liittyy se riski, että jos tunnelma säilyy heikkona ja ihmiset eivät luota tulevaisuuteen, niin nekään, joilla olisi varaa, eivät lähde kuluttamaan — nekään, joilla olisi varaa, eivät lähde kuluttamaan. Eli ostovoima ja ostokäyttäytyminen ovat eri asia.

Toinen riski on tietenkin maailmantalouden erittäin heikko kehitys, joka haastaa koko Euroopan, ja kolmas on tämä orastava kauppasota. Suomen Pankki arvioi, että kauppasodan vaikutukset ja näitten tullien vaikutukset voivat pahimmillaan olla Suomen talouskas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2025 vp

vuun 0,5—1,5 prosenttiyksikköä, ja sehän tarkoittaisi, että se pahimmassa tapauksessa veisi talouskasvun kokonaan.

Mistä se talouskasvu koostuu? Kaavahan on yksinkertainen: se on työtunnit kertaa tuotavuus. Meidän pitää molempia pystyä parantamaan Suomessa, kannustamaan ihmisiä tekemään enemmän töitä, yrittämään, ja niin me saamme Suomen nousuun.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tuota pikaa alkavan suuren valiokunnan kokouksen vuoksi asian käsittely ja keskustelu keskeytetään, sikäli kuin listalle jää puheenvuoroja, ja keskustelua ja asian käsittelyä jatketaan myöhemmässä yhteydessä. — Asian käsittely siis keskeytetään.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.